

О.Є. АВРАМОВА, канд. юр.наук, доц., НТУ «ХП», Харків
К.О. ВОСКРЕСЕНЬКА, магістрант, НТУ «ХП», Харків

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

В даній статті розкриваються проблеми недосконалості законодавства України щодо положення технопарків. Ключовими проблемами є відсутність надійної правової бази їх створення та розвитку, недостатність матеріально-технічної та фінансової підтримки з боку держави. За для вирішення цього питання пропонується удосконалення правового підґрунтя і істотні доробки концепції спеціального режиму діяльності технологічних парків в Україні.

В данной статье раскрываются проблемы несовершенства законодательства Украины относительно положения технопарков. Ключевыми проблемами являются отсутствие надежной правовой базы их создания и развития, недостаточность материально-технической и финансовой поддержки со стороны государства. Для решения этого вопроса предлагается совершенствование правовой основы и существенные доработки концепции специального режима деятельности технологических парков в Украине.

There are considered such issues as the problems of legislation imperfection of Ukraine regarding the situation of techno parks. The key problems are the lack of a reliable legal basis of their creation and development, the lack of material-technical and financial support from the state. It is offered to improve legal framework and important modification of special regime conception of technological parks in Ukraine.

У сучасному світовому господарстві науково-технічні зони об'єктивно стають новим соціальним феноменом, що активно розвивається. Науково-технологічні парки, які поєднують науково-дослідні, технологічні і виробничі підприємства, забезпечують найшвидше впровадження результатів науково-дослідних і пошукових робіт та винаходів у промисловість і бізнес. Основне завдання цих інноваційних структур – сприяти розвитку високих і надвисоких технологій [1]. При цьому в Україні розвиток інноваційної інфраструктури перебуває в початковому стані, зокрема формою інноваційних структур в нашій державі є технопарки. Тематика технопарків в Україні міститься у роботах таких державних діячів та науковців, як А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах, О.А. Мазур, Б.Є. Патон, В.П. Семиноженко, О.Е. Сімсон та інших. Слід зазначити, що небагатий вітчизняний досвід у цьому питанні потребує вивчення для здійснення ефективного правового регулювання технопарків. Тому, метою цієї статті є визначення правового статусу технопарків в Україні, встановлення умов діяльності цих суб'єктів.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», технологічний парк (далі технопарк) – це юридична особа або група юридичних, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції [2]. В Україні перші технопарки з'явилися у 2000 році як структури, завданнями яких є об'єднання наукових досліджень, розробок нових технологій із впровадженням у виробництво і випуск конкурентоздатної на внутрішньому і зовнішньому ринках високотехнологічної продукції. Було визначено пріоритетні напрямки діяльності трьох перших українських технологічних парків, створених на базі найбільших науково-дослідних інститутів Національної академії наук України.

Учасниками технологічних парків є юридичні особи, які здійснюють наукову, наукову-технічну, підприємницьку діяльність та уклали між собою договір. Іноземні юридичні особи, міжнародні організації можуть бути учасниками Технопарку нарівні з юридичними особами України, якщо інше не буде передбачено чинним законодавством України. Учасники Технопарку мають право самостійно обирати форми і засоби своєї діяльності за умов, що вони відповідають основним цілям і задачам Технопарку і не суперечать чинному законодавству України, а також міжнародним угодам, учасником яких є Україна. Вони мають право: звертатися до Технопарку з пропозиціями щодо розгляду інноваційних та інвестиційних проектів і змін до них, спільної підготовки та подальшого затвердження у встановленому порядку; виконувати інноваційні та інвестиційні проекти самостійно чи спільно з іншими юри-

дичними особами; користуватися під час виконання зазначених проектів спеціальним режимом інвестиційної та інноваційної діяльності, як це передбачено чинним законодавством України; брати участь в роботі і управлінні Технопарком у порядку, передбаченому угодами між ними; одержувати у керівництва Технопарку необхідну інформацію про його діяльність; виходити із складу Технопарку у встановленому порядку з урахуванням своїх поточних зобов'язань перед Технопарком та його Учасниками.

Державна реєстрація технологічного парку здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань науки. Технопарку видається свідоцтво про державну реєстрацію встановленого зразка. Підставою для державної реєстрації технологічного парку є включення його до переліку технопарків. Перша проблема функціонування спеціального режиму на території технологічних парків пов'язана із триступінчастою системою його надання. Підставою для поширення спецрежиму за Законом є реєстрація проекту технологічного парку й одержання свідоцтва про його державну реєстрацію в центральному органі виконавчої влади з питань науки, тобто Міністерством науки та освіти, молоді та спорту. Друга проблема – це проблема зайвої «зарегульованості» діяльності технологічних парків є наслідком недовірливого ставлення до них з боку органів державної влади. Останні продовжують бачити в технопарках не прогресивну структуру, що сприяє інноваційному розвитку України, а механізм уникнення тощо [3, с. 204].

Наступна проблема пов'язана з обмеженням терміну дії спецрежиму. Так, ч. 1 ст. 3 передбачає, що спеціальний режим інноваційної діяльності впроваджується для технологічного парку строком на 15 років і діє при виконанні проектів технологічного парку. Отже, технопарки мають досить особистий правовий статус, що дозволяє їх відносити при безпосередньому виконанні інноваційних проектів до числа суб'єктів інноваційної діяльності, а при організації роботи своїх учасників до числа суб'єктів інноваційної інфраструктури.

Для здійснення державної реєстрації технологічний парк, визначений Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», подає до МОНМС такі документи: заява за затвердженою формою; проект діяльності та розвитку технологічного парку, підписаний керівником парку або його керівного органу. Проект прошивається, нумерується і засвідчується печаткою технологічного парку або його керівного органу; нотаріально засвідчені копії свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи та установчих документів – для технологічного парку – юридичної особи; нотаріально засвідчені копії договору про спільну діяльність, свідоцтва про державну реєстрацію юридичних осіб (керівного органу технологічного парку) та установчих документів – для технологічного парку – групи юридичних осіб; довідка органу державної податкової служби за місцем реєстрації парку як платника податків про стан розрахунків з бюджетами всіх рівнів. Технологічний

парк несе відповідальність за достовірність інформації, що міститься у поданих ним документах. Центральні органи виконавчої влади розглядають документи з урахуванням критеріїв, визначених МОНМС за погодженням з Мінекономіки, Мінфіном, Мінпромполітики та Державною податковою адміністрацією, і не пізніше ніж через 15 днів з моменту їх надходження подають МОНМС висновки щодо реєстрації технологічного парку. На підставі позитивних висновків МОНМС протягом 10 робочих днів з моменту їх надходження приймає рішення про державну реєстрацію технологічного парку, згідно з яким керівникові парку або його керівного органу (уповноваженій керівником особі) видається свідоцтво про державну реєстрацію технологічного парку.

Технопарк може створюватися з метою: інтенсифікації розробок, виробництва і впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції; координації і взаємного погодження дій Учасників технопарку, направлених на задоволення потреб внутрішнього ринку та нарощування експортного потенціалу країни; організаційного удосконалення інноваційної діяльності та комерційного трансферу науково-технічних розробок; залучення внутрішніх та іноземних інвестицій для вирішення задач, що стоять перед технопарком; створення сприятливих умов становлення та розвитку малих і середніх інноваційних підприємств, що працюють в науково-технічному середовищі, в тому числі шляхом організації бізнес-інкубатора в межах технологічного парку; організації промислового випуску та широкого використання інноваційних продуктів технопарку; створення нових і збереження існуючих робочих місць; іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству.

Очолювати технопарк може голова (президент, директор). Оперативне управління технопарком може здійснювати дирекція або одноособо директор. Спільну науково-технічну діяльність Учасників координує науково-технічна Рада технопарку, що є колегіальним дорадчим органом управління науково-технічного розвитку технопарку. До складу Ради технопарку можуть входити спеціалісти та науковці – представники Учасників технопарку, члени дирекції технопарку, а також представники організацій, що співпрацюють з технопарком та інші суб'єкти. Для поточного керівництва роботою Ради і оперативного розгляду окремих питань Рада може створювати Бюро Ради і передавати йому частину своїх функцій. Перевірку та контроль за фінансовою діяльністю технопарку здійснює Ревізійна комісія. Ревізійна комісія здійснює планові перевірки фінансової діяльності технопарку за підсумками року і позапланові – за вимогою Ради Технопарку. Члени Ревізійної комісії у кількості трьох чоловік призначаються Радою технопарку.

Основними джерелами фінансування діяльності технопарку є: кошти, що закладені в фінансові плани Учасників на інвестиційну та інноваційну діяльність, на науково-дослідні та дослідно – конструкторські роботи; кошти,

накопичені на спеціальних рахунках технопарку та Учасників; бюджетне фінансування; кредити, інвестиції, в тому числі іноземні; прибуток від підприємницької діяльності технологічного парку та його Учасників; інші джерела, що не заборонені чинним законодавством України.

Таким чином технологічні парки та технополіси є своєрідними каталізаторами, які повинні сприяти утворенню наукомісткого сектора промисловості та формувати науково-технічне ядро всього господарства. Головне завдання цих інноваційних структур – сприяти розвитку високих і надвисоких технологій, що з гарантією стрімкого економічного розвитку України. Узагальнення досвіду діяльності технологічних парків і інших інноваційних структур, підготовка пропозицій з розвитку та підвищення ефективності їх діяльності, робота з удосконалення законодавства, а також розробка стратегії розвитку науки і інноваційної діяльності в країні – є одним з напрямків юридичної і економічної науки.

Список літератури: **1.** *Черноіванова О.М.* Особливості функціонування та розвитку технологічних парків і технополісів у світовому господарстві : автореф. дис. канд. ек. наук: 08.05.01 / Черноіванова Олена Миколаївна – Донецьк. – 2002. – 19 с. **2.** Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. ст. 363. **3.** *Сімсон О.Е.* Інноваційне і креативне право: Право знань і творчості: Монографія / О.Е. Сімсон. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. – 264 с.

Надійшла до редколегії 17.05.2011.